

Про незламність духу

Херсонський музично-драматичний театр ім. М. Куліша, святкуючи свій 80-й (185-й) ювілей, представив резонансну прем'єру

ОСОБЛИВІСТЮ ПОСТАНОВКИ СТАЛО ВИКОНАННЯ РОЛІ КАЛІКИ БІЛЛІ НЕПРОФЕСІЙНИМ АКТОРОМ ВІТАЛІЄМ ПРОНЬКОМ, ЮНАКОМ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ / ФОТО ДЕНИСА МАКСИМОВА

Вистава «Каліка з острова Інішмаан» стала подією у місті. Як зазначив художній керівник театру Олександр Книга: «Ми перші у 2010 р. познайомили українців із творчістю Мартіна МакДонаха, показавши на фестивалі «Мельпомена Таврії» «Каліку з острова Інішмаан» Пермського театру «У моста» і мріяли про його драматургію на своїй сцені». Зараз модного 46-річного ірландського автора, твори якого зібрали різні премії, називають «головним драматургом ХХІ століття», і «Тарантіно від театру». А ще він і надто непростий для постановки й сприйняття. Текст його п'єс філігранний і відточений, драматургічні ходи несподівані й часто алогічні, з жорстким темпоритмом, іронічним гумором без бажання сміятися та без словесного табу. І все це притаманне «Каліці з острова Інішмаан», першій п'єсі з трилогії про ірландські Аранські острови, маленькі клаптики із каменю, відрізані холодним бурхливим морем.

Сюжет переносить у 1934 р. і розвивається навколо хворого на ДЦП юнака Біллі, якого виховують дві дивакуваті жінки. Вони підібрали хлопчика немовлям, коли потонули його батьки. Біллі оточують чудернацькі односельці: Джонні Патінмайт — місцевий пліткар і його мати-алкоголічка; Малюк Боббі — суворий і закомплексований рибалка, молода брутальна радикалка Хелен, в яку таємно закоханий Біллі, її несповна розуму брат Бартлі... Ці персонажі ніби зависли в такому ж, як самі, нудному, нікчемному житті, хіба що молодь має єдине примарне бажання

кудись податися, найкраще в Америку. Та раптом новина — на сусідньому острові знімається фільм...

Саме реально знята тут у 1934 р. відомим голлівудським режисером Робертом Флаерті стрічка «Людина з Арана» про виживання на суворих островах і стала своєрідним «ключиком» для режисера Сергія Павлюка у побудові трагікомедійного дійства. Фрагменти цього фільму, що з'являються протягом вистави на невеличкому екрані на стінці магазинного буфету під магічну ісландську тему, — лейтмотив вистави, видають глядачам багато інформації. Не лише допомагають створювати атмосферу дійства, а й деталі для розуміння персонажів. Адже, за словами Сергія Павлюка, «автор просто не давав підказок, що робити з цими персонажами». Та завдяки копіткій роботі режисер із акторами знайшли свої переконливі характери.

Особливістю постановки стало виконання ролі каліки Біллі непрофесійним актором Віталієм Проньком, юнаком з обмеженими можливостями. Театр давно опікується Цюрюпинським дитячим будинком-інтернатом, вихованцем якого був Віталій. Хлопець брав участь у самодіяльних виставах і мріяв про справжню сцену. Він закінчив університет і навіть видав книжку власних віршів. Його Біллі — худенький скалічений юнак, постійно з книжками і «розумними» словами, на кшталт «альтернатива», не любить одержувати тумаки, не допускає пліток, суржика і нецензурної мови, які у цьому товаристві обов'язкові. І цим ще більше всіх дратує. До свого каліцтва Біллі ставиться філософськи: «Усі ми тут каліки, просто я зовні, а ви — із середини».

Саме цей «інакший» хлопчина і став «лакмусом» для розуміння свого жорсткого оточення. Коли з Америки, куди він єдиний зміг потрапити на зйомки, від нього не було звісток, на острові стривожились і засумували. А коли несподівано повернувся — щиро зраділи. Виявляється, вони... любили його! Отак завжди у МакДонаха — чорне раптом повертається білою стороною. І всі мешканці острова відкривають себе справжніх різними непомітними чеснотами.

Центральним акцентом сценографічного оформлення селища (художники Сергій і Наталя Ридванецькі) стало... кладовище як символ швидкоплинності життя. От і Біллі повертається смертельно хворий на сухоти, ніби напрозоривши хворобу перед від'їздом з острова. І час від часу, коли знов і знов у глядацькій залі зависає дивовижна тиша, персонажі цієї дивної історії приносять квіти на самотню могилу посеред авансцени. І стає зрозуміло: вся вистава — це є спогад про Біллі. Просто Біллі.

Галина ЦИМБАЛ, Херсон — Київ Рубрика:
Культура Газета: №203, (2016)